
Despre o statueta falsă din colecția Kemény József¹

Sorin NEMETI

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
sorin.nemeti@ubbcluj.ro

Rezumat

Despre o statueta falsă din colecția Kemény József. În epoca anticarilor și colecționarilor din Transilvania (secolele XVII–XIX), pe lângă antichitățile abundente descoperite în ruinele centrelor antice romane ale Daciei, au existat și o serie de falsuri moderne. Este cazul unei statuete de bronz din colecția contelui Kemény József de Lunca, departamentul Cluj. Datorită anumitor detalii ale descrierii și desenelor statuetei, figura reprezentată a fost asociată fie cu Anubis, fie cu cultul Cavalerilor Danubieni. În anul 2022, cu ocazia reevaluării colecției egiptene a Muzeului Național de Istorie a Transilvaniei Cluj-Napoca, printre celelalte piese considerate falsuri moderne, a fost identificată și statueta de bronz din colecția contelui Kemény József. Unele simboluri conținute sugerează că statueta a fost realizată în prima jumătate a secolului al XIX-lea.

Cuvinte cheie

Statueta, colecție, fals, modern, Anubis.

À propos d'une statuette fautive de la collection Kemény József

Abstract

Dans l'age des antiquaires et des collectionneurs de Transylvanie (XVIIe–XIXe siècles), outre les abondantes antiquités découvertes dans les ruines des anciens centres romains de Dacie, il y avait aussi une série de faux modernes. C'est le cas d'une statuette en bronze de la collection du comte Kemény József de Lunca, dép. de Cluj. En raison de certains détails de la description et des dessins de la statuette la figure représentée était associée soit à Anubis, soit aux Chevaliers Danubiens. En 2022, à l'occasion de la réévaluation de la collection égyptienne du Musée National d'Histoire de

---

1 Această contribuție este rezultatul unei cercetări realizate în cadrul proiectului „Zeii și muritorii din Egiptul antic”, finanțat din Granturile SEE 2014–2021, prin Programul Ro-Cultura, CALL01-4, derulat prin Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei. Articolul a fost redactat în perioada de susținabilitate a proiectului.

Transylvanie Cluj-Napoca, parmi les autres pièces considérées comme des faux modernes a également été identifiée la statuette en bronze de la collection du comte Kemény József. Certains symboles contenus suggèrent que la statuette a été fabriquée dans la première moitié du XIXe siècle.

Mot-clès

Statuette, collection, faux, moderne, Anubis.

În epoca anticarilor și colecționarilor din Transilvania secolelor XVII–XIX, pe lângă abundențele antichități descoperite în ruinelor fostelor centre romane din Dacia, pătrund și o serie de falsuri moderne. Unele sunt produse cu intenție, copiind modele antice, și cel puțin o vreme au trecut drept autentice pătrunzând în publicațiile științifice.

Acesta este și cazul unei statuete din bronz din colecția contelui Kemény József de la Luncani (județul Cluj). Consulul prusac de la București, J. F. Neigebaur, un mare pasionat de antichități, întreprinde o excursie în Transilvania vizitând ruine și colecții nobiliare. Informațiile referitoare la acestea vor fi sintetizate într-o lucrare despre vestigiile romane din fosta provincie Dacia. În martie și iunie 1837 a vizitat Turda și împrejurimile văzând cu această ocazie, și bogata colecție de antichități adunată la castelul Wesseleny-Kemény, reședința acestuia de la Luncani (Gerend)².

Statueta este descrisă pe scurt de J. F. Neigebaur împreună cu mai multe alte artefacte din colecția contelui, fără precizarea locului de proveniență³:

Nr. 78. Eine gegen 5 Zoll hohe weibliche Figur von Bronze mit einem Hundskopfe und einem Vogel über der Brust. Der untere Theil bildet eine 1 Zoll breite Fläche, auf welcher ein Fisch auf einem Dreifuss und andere Gestalten zu sehen. Auf der Rückseite eine Art Käfer, Sonne, Mond und Gewitter.⁴

Statueta este reprodusă prin desen în manuscrisul lui Lugosi Fodor András, care vede și el colecția Kemény József și face schițe după diferitele artefacte. Statueta apare schițată, văzută din față și din spate⁵. Aceeași piesă este menționată într-o notă semnată

2 Neigebaur 1851, pp. 207–217.

3 Antonescu 1889, p. 24, este cel care presupune că statueta provine de la Turda, fiind enumerată de Neigebaur împreună cu alte descoperiri din Turda: «Acéstă fórte straniă statueta, care provine din ruinele vechei cetăți Salinae, astăzi Turda în Ardél, se păstrează acum în Muzeul din Cluj...».

4 Neigebaur 1851, p. 209, nr. 78.

5 Lugosi Fodor András kézirat (BCUCLUJ_FCS_MS754VII), 46 (Taf. XLVI d, e).